વાર્ષિક માસવાર આયોજન

ધોરણ - ૮

સા.વિજ્ઞાન (પ્રથમ સત્ર)

આવા દરેક ધોરણના વિષયવાર આયોજન

શિક્ષણ સાગર એપ્લીકેશનમાં ઉપલબ્ધ છે.

જૂન / જુલાઈ માસનું પાઠ આયોજન
ધોરણ : 8 વિષય: સામાજીક વિજ્ઞાન

પાઠનું નામ:
(૧) ભારતમાં યુરોપિયન પ્રજાનું આગમન

અધ્યયન નિષ્પતિ :
- ભારતમાં યુરોપિયન પ્રજાના આગમનથી ભારતીય ઈતિહાસ પર પડેલી દૂરોગામી વિશે વિદ્યાર્થી જાણે.

શૈક્ષણિક મુદ્દા :
- જળમાર્ગનો ઉપયોગ
- કોલંબસ તથા અમેરીકા ખંડની શોધ
- વાસ્કો – દ – ગામાના તથા ભારત આવવાનો જળમાર્ગની શોધ
- પોર્ટુગીઝ સત્તાનો અંત
- ડચ લોકોનું આગમન
- ભારત પર અંગ્રેજોની નજર
- ફ્રેંચ લોકો
- બંગાળમાં અંગ્રેજોનો વેપાર
- પ્લાસીનું યુદ્ધ
- બકસરનું યુદ્ધ
- સ્વાધ્યાય ચર્ચા

શૈક્ષણિક સાધન :
- પાઠ્ય પુસ્તક
- જળમાર્ગ દર્શાવતો નકશો.

શિક્ષક વિદ્યાર્થિની પ્રવૃત્તિ :
વિદ્યાર્થીઓને વિદેશી વ્યાપારીઓએ જળમાર્ગનો ઉપયોગ કેમ કરવો પડ્યો તેની માહિતી આપીશ. કોલંબસની માહિતી આપી. અમેરીકા ખંડ કેવી રીતે શોધાયો તે અંગે જણાવીશ. વાસ્કો-દ-ગામા વિશે માહિતી આપીશ. ભારત આવવાનો જળમાર્ગની શોધ વિશે જણાવીશ. પોર્ટુગીઝ સત્તાનો અંત કેવી રીતે આવ્યો તેની માહિતી આપીશ. ડચ લોકો, અંગ્રેજો, ફ્રેંચ લોકો ભારતમાં કેમ આવ્યા તે અંગે વિસ્તૃત માહિતી આપીશ. બંગાળમાં અંગ્રેજોનો વેપાર કેવી રીતે શરૂ થયો તે અંગે જણાવીશ. પ્લાસીનું યુદ્ધ તથા બકસરનું યુદ્ધ કોની કોની વચ્ચે થયું તેના પરિણામ અંગે જણાવીશ. સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરોની ચર્ચા કરીશ. વિદ્યાર્થીઓ પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખશે.

મૂલ્યાંકન
- સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખવા જણાવીશ.

જૂન / જુલાઈ માસનું પાઠ આયોજન
ધોરણ : 8 વિષય: સામાજીક વિજ્ઞાન

પાઠનું નામ:
(૨) આપણી આસપાસ શું ?

અધ્યયન નિષ્પતિ :
- વિદ્યાર્થીઓ પૃથ્વી પર આવેલ વિવિધ આવરણોનાં તત્વો અને તેની માનવજીવન ઉપર પડતી અસર વિશે જાણકારી મેળવે.

શૈક્ષણિક મુદ્દા :
- પૃથ્વીનું અસ્તિત્વ
- પૃથ્વી પરના ચાર આવરણો
(૧) મુદાવરણ
(૨) જલાવરણ
(૩) વાતાવરણ
(૪) જીવાવરણના ઘટકો
- પર્યાવરણના ઘટકો
- માનવ પ્રવૃતિઓની આવરણ પર અસર

શૈક્ષણિક સાધન :
- પાઠ્ય પુસ્તક

- પૃથ્વીનો ગોળો

શિક્ષક વિદ્યાર્થિની પ્રવૃત્તિ :

વિદ્યાર્થીઓને પૃથ્વીનો ગોળો બતાવીશ. પૃથ્વીની ઉત્પતિ વિશે માહિતી આપીશ. પૃથ્વી પરના ચાર આવરણોમાં મૃદાવરણ વિશે વિસ્તૃત માહિતી આપીશ. તેની ઉપયોગીતા જણાવીશ. જલાવરણ વિશે માહિતી આપીશ. તેની ઉપયોગીતા જણાવીશ. વાતાવરણની માહિતી આપી તેની ઉપયોગીતા જણાવીશ. પર્યાવરણના ઘટકો જણાવીશ. જીવાવરણની માહિતી આપી તેની ઉપયોગીતા જણાવીશ. માનવ પ્રવૃતિની આવરણો પર અસર શી થાય છે તે અંગે ચર્ચા કરીશ. સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરોની ચર્ચા કરીશ. વિદ્યાર્થીઓ ઉત્તર લખશે.

મૂલ્યાંકન

- સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખવા જણાવીશ.

જૂન / જુલાઈ માસનું પાઠ આયોજન

ધોરણ : 8 વિષય: સામાજીક વિજ્ઞાન

પાઠનું નામ:

(૩) ભારતનું બંધારણ

અધ્યયન નિષ્પતિ :

- વિદ્યાર્થીઓ ભારતના બંધારણની વિશેષતા જેવી કે ધર્મનિરપેક્ષતા, પ્રજાસત્તાક, સંઘ રાજ્ય. નાગરિકના મૂળભૂત અધિકારો વિશે જાણકારી મેળવે.

શૈક્ષણિક મુદ્દા :

- ક્રિકેટના રમતના નિયમોની વાતથી બંધારણ વિશેના ખ્યાલ
- બંધારણનું આમુખ
- ભારતનું બંધાણ કઇ રીતે બન્યું ?
- ભારતના બંધારણની મુખ્ય વિશેષતાઓ
- કેન્દ્ર સરકાર તથા રાજ્ય સરકારના અંગો
- સરકારના કાર્યો
- સંઘ રાજ્ય
- મૂળભૂત અધિકારો

શૈક્ષણિક સાધન :

- પાઠ્ય પુસ્તક
- નેતાઓના ફોટોગ્રાફ્સ

શિક્ષક વિદ્યાર્થિની પ્રવૃત્તિ :

વિદ્યાર્થીઓને ક્રિકેટ રમવાના નિયમોની વાતથી બંધારણ વિશેનો ખ્યાલ આપીશ. બંધારણની શરૂઆત આમુખથી થાય છે તે વિશે જણાવીશ. ભારતનું બંધારણ કઇ રીતે બન્યું ? તે વિશે વિસ્તૃત માહિતી આપીશ.

ભારતના બંધારણની મુખ્ય વિશેષતાઓમાં લોકશાહી શાસનપ્રદ્ધતિ, ધર્મ નિરપેક્ષતા,

પ્રજાસત્તાક વિશે વિસ્તૃત ચર્ચા પ્રશ્નોત્તરી કરીશ. કેન્દ્ર સરકારના રાજ્ય સરકારના અંગોની વિસ્તૃત માહિતી આપીશ. સરકારના કાર્યો જણાવીશ. સંઘ રાજ્યની વ્યાખ્યા સ્પષ્ટ કરીશ. મૂળભૂત અધિકારો જણાવી વિસ્તૃત માહિતી આપીશ. સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરોની ચર્ચા કરીશ. વિદ્યાર્થીઓ પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખશે.

મૂલ્યાંકન

- સ્વાધ્યાય પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખવા જણાવીશ.

ઓગષ્ટ માસનું પાઠ આયોજન

ધોરણ : 8 વિષય: સામાજીક વિજ્ઞાન

પાઠનું નામ:

(૪) વેપારી શાસક કેવી રીતે બન્યો ?

અધ્યયન નિષ્પતિ :

- વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય શાસકોની નબળાઇના કારણે વિદેશ પ્રજા શાસક કેવી રીતે બની ? તેના વિશે જાણે.

- વિદ્યાર્થીઓ પ્રાકૃતિક આપત્તિઓ વિશે જાણે.

- પ્રાકૃતિક આપત્તિના ઉદ્ભવ થવાનાં કારણો વિશે જાણે.

શૈક્ષણિક મુદ્દા :

- ભારતમાં અંગ્રેજોની વેપાર કરવાની નીતિ
- અંગ્રેજોની રાજનીતિ
- વેલેસ્લીની વિસ્તાર યોજના
- બ્રિટિશરો સમગ્ર ભારતમાં ફેલાયા
- ડેલહાઉસીની ખાલસાનીતિ
- પ્રજાનો અસંતોષ
- સ્વાધ્યાય ચર્ચા તથા પ્રશ્નોત્તરી

શૈક્ષણિક સાધન :

- પાઠ્ય પુસ્તક
- ચિત્રો
- નકશા
- અંગ્રેજોના ફોટાઓ

શિક્ષક વિદ્યાર્થિની પ્રવૃત્તિ :

વિદ્યાર્થીઓને ભારતમાં અંગ્રેજો કેમ આવ્યા ત્યાર બાદ અંગ્રેજોની રાજનીતિથી તેઓ શાસક કેવી રીતે બન્યા તે અંગેની માહિતી આપીશ. વેલેસ્લીની વિસ્તાર યોજના સમજાવીશ. બ્રિટિશરો સમગ્ર ભારતમાં કેવી રીતે ફેલાયા તે જણાવીશ. ડેલહાઉસીની ખાલસાનીતિનો ખ્યાલ આપી તેની શી અસર થઇ તે અંગે જણાવીશ. ખાલસાનીતિથી પ્રજામાં ઉભા થયેલા અસંતોષની માહિતી આપીશ. સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરોની ચર્ચા કરીશ. વિદ્યાર્થીઓ ઉત્તર લખશે.

મૂલ્યાંકન

- સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખવા જણાવીશ.

ઓગષ્ટ માસનું પાઠ આયોજન

ધોરણ : 8 વિષય: સામાજીક વિજ્ઞાન

પાઠનું નામ:

(૫) પ્રાકૃતિક આપત્તિઓ

અધ્યયન નિષ્પતિ :

-

શૈક્ષણિક મુદ્દા :

- પ્રાકૃતિક આપત્તિના પ્રકાર
- ભૂકંપ તથા તે થવાના કારણો
- તેનાથી થતું નુકશાન
- જવાળામુખી તથા તે થવાના કારણે તેની અસરો તથા ફાયદા
- સુનામી
- પૂર
- અનાવૃષ્ટિ (દુકાળ)
- વાવાઝોડું
- દાવાનળ
- ભૂસ્ખલન
- સ્વાધ્યાય ચર્ચા

શૈક્ષણિક સાધન :

- પાઠ્ય પુસ્તક
- કુદરતી આપત્તિઓના ચિત્રો

શિક્ષક વિદ્યાર્થિની પ્રવૃત્તિ :

વિદ્યાર્થીઓ પ્રાકૃતિક આપત્તિના પ્રકાર જણાવીશ. ભૂકંપ વિશે ખ્યાલ આપીશ. ભૂકંપ થવાના પ્રકારો જણાવીશ. જવાળામુખી વિશે ખ્યાલ આપીશ. તેના થવાના કારણો તેની અસરો તથા ફાયદા વિશે જણાવીશ. ત્સુનામીનો ખ્યાલ આપીશ. પૂરનો ખ્યાલ આપીશ. અનાવૃષ્ટિ (દુકાળ) વાવાઝોડું વિશે જણાવીશ. ભૂસ્ખલનની વ્યાખ્યા સમજાવીશ. તેનાથી થતું નકશાન જણાવીશ. સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરોની ચર્ચા કરીશ. વિદ્યાર્થીઓ પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખશે.

મૂલ્યાંકન

- સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખવા જણાવીશ.

ઓગષ્ટ માસનું પાઠ આયોજન	
ધોરણ : 8	વિષય: સામાજીક વિજ્ઞાન

પાઠનું નામ:

પુનરાવર્તન - ૧ (એકમ ૧ થી ૫)

અધ્યયન નિષ્પતિ :

-

શૈક્ષણિક મુદ્દા :

- પુનરાવર્તન ૧ ની ચર્ચા તથા પ્રશ્નોત્તરી

શૈક્ષણિક સાધન :

- પાઠ્ય પુસ્તક

શિક્ષક વિદ્યાર્થિની પ્રવૃત્તિ :

વિદ્યાર્થીઓને એકમ ૧ થી ૫ માં શું શું શીખ્યા તેનું પુનરાવર્તન કરીશ. પ્રશ્નોના ઉત્તરોની ચર્ચા કરીશ. વિદ્યાર્થીઓ પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખશે.

મૂલ્યાંકન

- સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખવા જણાવીશ.

સપ્ટેમ્બર માસનું પાઠ આયોજન	
ધોરણ : 8	વિષય: સામાજીક વિજ્ઞાન

પાઠનું નામ:

(૬) અંગ્રેજી શાસનની ભારત પર અસર

અધ્યયન નિષ્પતિ :

- અંગ્રેજોએ ભારત પર જે રીતો અપનાવી શાસન કર્યુ તેની આપણા દેશ પર કઈ રીતે અસર પડી તે જાણે.

શૈક્ષણિક મુદ્દા :

- અંગ્રેજી શાસન સમયે ખેડૂતો અને ખેતી
- સમાજજીવનને લાગ્યું ગ્રહણ
- ભારતીય વેપાર અને ઉદ્યોગોનો વિનાશ
- વિલિયમ બેન્ટિકના સુધારા

શૈક્ષણિક સાધન :

- પાઠ્ય પુસ્તક

શિક્ષક વિદ્યાર્થિની પ્રવૃત્તિ :

વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી શાસન સમયે ખેડૂતો અને ખેતીની પરિસ્થિતિ કેવી હતી તે વિશે માહિતી આપીશ. અંગ્રેજોના વહીવટીથી સમાજજીવન પર થયેલી અસર વિશે જણાવીશ. ભારતીય વેપાર અને ઉદ્યોગોનો વિનાશ વિશે માહિતી આપીશ. વિલિયમ બેન્ટિકના સુધારાઓ જણાવીશ. સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરોની ચર્ચા કરીશ. વિદ્યાર્થીઓ પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખશે.

મૂલ્યાંકન

- સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખવા જણાવીશ.

સપ્ટેમ્બર માસનું પાઠ આયોજન

ધોરણ : ૮ વિષય: સામાજીક વિજ્ઞાન

પાઠનું નામ:

(૭) વાતાવરણીય ફેરફાર

અધ્યયન નિષ્પતિ :

- બદલાતી જતી આબોહવા અને તેની વ્યાપક અસરો વિશે જાણે અને તેના ઉપાયો વિશે વિચારે

શૈક્ષણિક મુદ્દા :

- વાતાવરણ એટલે શું ?
- વાતાવરણીય ફેરફારો એટલે શું ?
- હવામાન એટલે શું ?
- આબોહવા એટલે શું ?
- ગ્રીન હાઉસ ઈફેકટ
- ગ્લોબલ વોર્મિંગ એટલે શું ?
- પૃથ્વી ગરમ કેવી થાય છે ?
- PPM ની સમજૂતિ
- બિન પરંપરાગત ઉર્જા સ્ત્રોત
- ગ્લોબલ વોર્મિંગથી બચવાના ઉપાયો
- પર્યાવરણને બચાવવા વૈશ્વિક નીતિ

શૈક્ષણિક સાધન :

- પાઠ્ય પુસ્તક
- ભારતનો નકશો
- ચાર્ટ
- ચિત્રો

શિક્ષક વિદ્યાર્થિની પ્રવૃત્તિ :

વિદ્યાર્થીઓને વાતાવરણ એટલે શું ? તથા વાતાવરણીય ફેરફાર એટલે શું ? તેની વ્યાખ્યા સમજાવીશ. હવામાન એટલે શું ? તે સમજાવીશ. આબોહવા એટલે શું તે ચર્ચા કરીશ. ગ્રીન હાઉસ ઈફેકટની વ્યાખ્યા સમજાવીશ. ગ્લોબલ વોર્મિંગ સમજાવીશ. પૃથ્વી ગરમ કેવી થાય છે ? તેના કારણો વિશે ચર્ચ કરીશ. PPM ની સમજૂતિ આપીશ. મિથેન, નાઇટ્રસ ઓકસાઇડ, કલોરોફલોરા કાર્બન વાયુની સ્થિતિ જણાવીશ. ગ્લોબલ વોર્મિંગની અસરો જણાવીશ. બિન પરંપરાગત ઉર્જાના સ્ત્રોતોની માહિતી આપીશ. ગ્લોબલ વોર્મિંગથી બચાવવા ઉપાયો જણાવીશ. પર્યાવરણને બચાવવા વૈશ્વિકનીતિનું છે તેની ચર્ચા કરીશ. સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરોની ચર્ચા કરીશ. વિદ્યાર્થીઓ ઉત્તર લખશે.

મૂલ્યાંકન

- સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખવા જણાવીશ.

સપ્ટેમ્બર માસનું પાઠ આયોજન

ધોરણ : ૮ વિષય: સામાજીક વિજ્ઞાન

પાઠનું નામ:

(૮) લોકશાહી દેશમાં સંસદની ભૂમિકા

અધ્યયન નિષ્પતિ :

- ભારતીય સંસદની રચના, તેના કાર્યો તથા સંસદીય વહીવટીકાર્ય પ્રણાલી વિશે જાણકારી મેળવે.

શૈક્ષણિક મુદ્દા :

- સરકાર એટલે શું ? તથા તેનું સ્વરૂપ
- લોકશાહી એટલે શું ?
- સંસદની રચના તથા કાર્યો
- લોકસભાની રચના તથા કાર્યો
- શાસકીય પક્ષ કેવી રીતે બને છે.
- રાજયસભાની રચના તથા કાર્યો

શૈક્ષણિક સાધન :

- પાઠ્ય પુસ્તક
- ચાર્ટ
- ફોટોગ્રાફસ

શિક્ષક વિદ્યાર્થિની પ્રવૃત્તિ :

વિદ્યાર્થીઓને સરકાર એટલે શું તથા તેનું સ્વરૂપ સમજાવીશ. લોકશાહી એટલે શું તે સમજાવીશ. સંસદની રચના કેવી રીતે થાય . તથા તેના કાર્યો લોકસભાની રચના તથા કાર્યોની ચર્ચા કરીશ. શાસકપક્ષ કેવી રીતે બને છે. તેના કાર્યો જણાવીશ. રાજસભાની રચના તથા તેના કાર્યો જણાવીશ. ચર્ચા કરીશ. સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરોની ચર્ચા કરીશ. વિદ્યાર્થીઓ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખશે.

મૂલ્યાંકન

- સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખવા જણાવીશ.

ઓગષ્ટ/ નવેમ્બર માસનું પાઠ આયોજન
ધોરણ : 8 વિષય: સામાજીક વિજ્ઞાન

પાઠનું નામ:

(૯) ઈ.સ. ૧૮૫૭ નો સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ

અધ્યયન નિષ્પતિ :

- અંગ્રેજી શાસન સામે ભારતીય પ્રજાને અને શાસકોએ કરેલ પ્રથમ સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ વિશે વિદ્યાર્થીઓ જાણકારી મેળવે.

શૈક્ષણિક મુદ્દા :

- ઈ.સ. ૧૯૫૭ના સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ ઉદ્દભવવાના કારણો
- તાત્કાલિક કારણ
- સંગ્રામનું આયોજન તથા મંગલપાંડે
- સંગ્રામનો વ્યાપ
- દિલ્લી અને બહાદુરશાહ
- કાનપુર અને નાના સાહેબ
- બિહાર અને કુંવરસિંહ
- ઝાંસી અને લક્ષ્મીબાઇ
- બાહોશ સેનાપતિ
- તાત્યાટોપે,
- ૧૯૫૭નો સંગ્રામ અને ગુજરાત
- સંગ્રામનો અંત
- સંગ્રામ નિષ્ફળ કેમ ગયો ?
- ૧૮૫૭ ના સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામના પરિણામો અને અસરો – સ્વાધ્યાય ચર્ચા તથા પ્રશ્નોત્તરી

શૈક્ષણિક સાધન :

- પાઠ્ય પુસ્તક
- નકશો (ભારતનો)
- ક્રાંતિકારીઓના ફોટા

શિક્ષક વિદ્યાર્થિની પ્રવૃત્તિ :

વિદ્યાર્થીઓને ઈ.સ. ૧૮૫૭ ના સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામનાં ઉદભવવાનાં કારણો જણાવી વિસ્તૃત ચર્ચા કરીશ. તેનું તાત્કાલિક કારણ જણાવીશ. ઈ.સ. ૧૯૫૭ ના સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામનું આયોજન કેવી રીતે થયું તથા મંગલપાંડેએ શો ભાગ ભજવ્યો તેની માહિતી આપીશ. સંગ્રામનો વ્યાપ કેવી રીતે થયો તથા તેમાં દિલ્હી અને બહાદુરશાહ ઝફર, કાનપુર અને નાનાસાહેબ, બિહાર અને કુંવરસિંહ, ઝાંસી અને વીરાંગના લક્ષ્મીબાઇ, બાહોશ સેનાપતિ તાત્યાટોપે વિશે માહિતી આપીશ. ૧૮૫૭ નો સંગ્રામ અને ગુજરાતનો ફાળો વિશે જણાવીશ. સંગ્રામનો અંત કેવી રીતે થયો તેની વાત કરીશ. સંગ્રામ નિષ્ફળ કેમ ગયો તેની મર્યાદાઓ જણાવીશ. ૧૮૫૭ના સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામના પરિણામો અને અસરો વિશે

જણાવીશ. સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરોની ચર્ચા કરીશ. વિદ્યાર્થીઓ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખશે.

મૂલ્યાંકન

- સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખવા જણાવીશ.

ઓગષ્ટ/ નવેમ્બર માસનું પાઠ આયોજન	
ધોરણ : 8	વિષય: સામાજીક વિજ્ઞાન

પાઠનું નામ:
પુનરાવર્તન – ૨ (એકમ ૬ થી ૯)

અધ્યયન નિષ્પતિ :

શૈક્ષણિક મુદ્દા :

- પુનરાવર્તન – ૨ ની ચર્ચા તથા પ્રશ્નોત્તરી

શૈક્ષણિક સાધન :

- પાઠ્ય પુસ્તક

શિક્ષક વિદ્યાર્થિની પ્રવૃત્તિ :

વિદ્યાર્થીઓ એકમ ૬ થી ૯ માં શું શું શીખ્યા છીએ તેનું પુનરાવર્તન કરીશ. પ્ર.ઉ.ની ચર્ચા કરીશ.

મૂલ્યાંકન

- પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખવા જણાવીશ.

શિક્ષણ સાગર

વાર્ષિક માસવાર આયોજન

શિક્ષકો વિધાર્થીઓ માટે તમામ શૈક્ષણિક મટીરીયલ્સ એક જ જગ્યાએ મેળવવા **શિક્ષણસાગર એપ્લિકેશન** ડાઉનલોડ કરો.

shikshansagar.com

શિક્ષણ સાગર

The King of Education

આવા દરેક ધોરણના વિષયવાર આયોજન શિક્ષણ સાગર એપ્લીકેશનમાં ઉપલબ્ધ છે.